

VITAMINARINA

MAANDBLAD GEWIJD AAN ZEE-AQUARISTIEK EN ZEE-BIOLOGIE

Redactie: BOB ENTROP

Uitgave: Stichting Biologia Maritima — Nederlands Instituut voor Zee-Aquaristiek en Zee-biologie
Administratie: Benoordenhoutseweg 5, Den Haag — Telefoon 0 70-243689 — Giro 606100

13e jaargang, no. 8

augustus 1963

OVER SPINKRABCAMOUFLAGE (vervolg van pagina 56, vorige nummer)

Na deze uitweidingen keren we terug tot enkele fraaie gedane waarnemingen.

1e dat spinkrabben zich bedekken met het materiaal, dat hen ter beschikking staat;

2e dat ze zich ook met dit materiaal voeden en er zorgzaam mee omgaan.

We kunnen ons nu afvragen: 1e. of het doel van dit zich bedekken is gelegen in het zich onzichtbaar maken voor tegenstanders;

2e. of het doel van deze spinkrabbengewoonte niet veleer bestaat uit het aanleggen van een voedselvoorraad voor slechtere tijden;

3e. welke van deze twee mogelijkheden de voorrang verdient.

Graag zou ik aan deze interessante vragen het volgende willen toevoegen:

Dat de spinkrab allerlei stukjes wier op zijn rug pleegt te steken is nog niet alles: dit rugschild raakt ook begroeid met wieren uit de omgeving!

In Beg Meil te Bretagne, waar we uitgebreid snorkelden over de prachtige Laminaria-gordel (± 2.5 m diep bij eb) zagen we een zestal rode spinkrabben rondscharrelen. Het meer dan vuistgrote rugschild was rijkbegroeid met rood- en bruinwieren. Eén krab droeg zelfs een complete Laminaria saccharinaplant van 20 cm lengte. Ondanks deze begroeiing waren de dieren door hun rode kleuren opvallend goed te zien. Zij hielden zich bovendien op zeer opvallende plaatsen op.

Te San Bartolomeo, aan de Italiaanse Riviera, vonden we bij toeval een spinkrabje in een struik bruinwier, doordat een gedeelte van de struik los bleek te zitten. Dit deel groeide namelijk op de rug van het krabje. Het diertje, met een rugschild van 5 cm doorsnee droeg een zwaar stuk zeewier van ongeveer 30 cm lengte, dat bovendien nog in de rest van de struik zat verstrengeld.

Later in het aquarium stak dit krabje evenals zijn soortgenoten allerlei stukjes wier op zijn schild. De wierstruik stierf af, maar het krabje raakte begroeid met een dichte pruik blauwgroene alg (*Oscillatoria* sp.) Het dier bleef evenwel rustig doorgaan met het aanbrengen van wierfragmenten.

In het woord camouflage zit al een doelgerichtheid. Een steen tussen de stenen camoufleert zich niet, maar begroeit alleen maar.

De spinkrab zou zich dus camoufleren voor vijanden. Wie zijn deze vijanden? Dit moeten in het algemeen grote, roofzuchtige dieren zijn, zoals bijvoorbeeld de octopus.

Men kan zich voorstellen, dat een zeer rijk begroeide spinkrab tussen het wier minder zichtbaar is; het is echter nauwelijks denkbaar, dat die paar stukken wier die de spinkrab op zijn rug aanbrengt, de geïnteresseerde aanvaller kunnen foppen.

Men kan zich evengoed afvragen, of de handeling er niet op is gericht, het begroeien van het rugschild tegen te gaan.

Misschien komt er eenmaal een bioloog, die in zijn proefschrift aantoonde, dat de wierfragmenten op de spinkrab worden gebruikt om de microfauna op het krabbenlijf te voeden. Dat, wanneer deze microfauna achteruitgaat er iets in de stofwisseling van de krab verandert, waardoor deze de heftige drang krijgt, om nieuwe wierstukjes op zijn rugschild te plaatsen.

Als zoiets zou worden aangetoond, dan is de handeling dus zinvol en van vitaal belang voor de gezondheid van de krab. Zij komt dan als voorbeeld van een instinct-handeling in alle schoolboekjes en wij kunnen ons tevreden te slapen leggen.

De vraag of de spinkrab een voedselvoorraad aanlegt is eveneens boeiend. In het algemeen vinden we extreem weinig voorbeelden van hamsteraars bij de zeedieren.

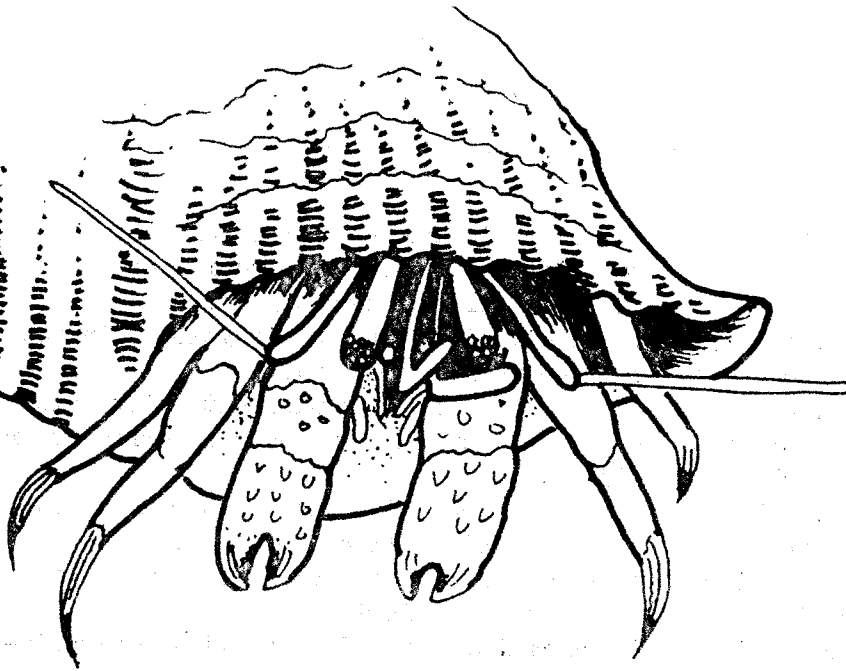
Bovendien lijkt het in dit geval een korte vreugde, aangezien de spinkrab in de natuur leeft van het kleine grut, dat zich tussen het wier bevindt. Indien de wieren van zijn woonplaats afsterven gebeurt met de wieren op het rugschild hetzelfde. Van een voorraadje is dan geen sprake meer.

De volgende waarneming is echter interessant:

Sinds enkele jaren genieten we van het kleine heremietkreeftje *Diogenes varians*, dat overvloedig wordt aangetroffen in Bretagne en aan de Middellandse Zee.

Deze diertjes met hun oranje-rode tasters zijn buitengewoon taai.

Ze leven hoofdzakelijk van micro (planten?) materiaal

Diogenes varians uit de Middellandse Zee.

en zijn de gehele dag bezig hun kostje bijeen te vorken. Het merkwaardige is nu, dat de diertjes in ons aquarium steeds op een kluitje zitten en elkaar voortdurend als apen zitten te vlooiën, d.w.z.: ze zijn steeds bezig elkanders huisje af te zoeken. Deze huisjes zijn dan ook meestal brandschoon. Pas als de kreeftjes apart worden gezet gaan ze zich tegoeddoen aan de overvloedige wiergroei in het aquarium. Er moet dus iets zijn, waardoor de begroeiing op de huisjes van soortgenoten de voorkeur verdienen. Is dit een aparte algen- of bacteriesoort? Ongetwijfeld zou men zo ver kunnen gaan hier te spreken van "een sociaal instinct" (in de natuur vindt men deze heremietkreeftjes altijd in troepjes bijeen). Men houdt elkaar schoon!

Dit zou overigens een voorbeeld zijn van menselijke interpretatie zonder voldoende feitenkennis.

Na al het voorafgaande is de derde vraag welke "verklaring" voorrang verdient eigenlijk al beantwoord; aangezien onze verklaringen willekeurig zijn, is de volgorde van belangrijkheid die we aanbrenge dit ook!

De vraag: WAAROM doet de spinkrab dit, wordt boeiender naarmate we meer weten over: Hoe doet de spinkrab dit en wanneer?

Naarmate het feitenmateriaal groter wordt, komt er ook een zekere waarschijnlijkheid voor deze of gene gang van zaken. Maar laten we ons één ding steeds bewust blijven: we blijven slechts beschrijven en niet verklaren. Het mysterie blijft!

Sinds kort heeft "Vita Marina" plaats ingeruimd voor een rubriek "Biomare Philatelie". Het is mij een groot genoegen hieraan mede te mogen werken, door mijn medeleden regelmatig op de hoogte te houden van alle nieuw uitgegeven zegels. Philatelie is even fascinerend als Malacologie.

Voor de schelpenverzamelaar is het dan ook interessant die postzegels te verzamelen, die op de zeefauna en "-flora" betrekking hebben.

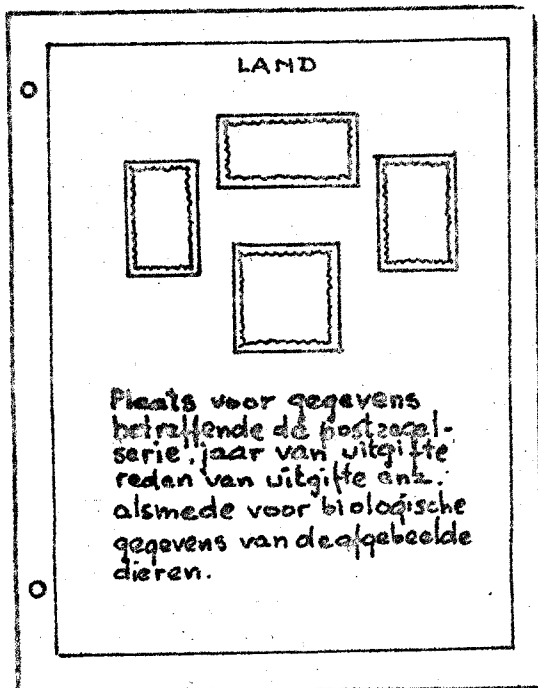
Dit motief verzamelen heeft het voordeel van tamelijke beperktheid met minder financiële offers en meer intensief genoegen. Het verzamelen van of gestempelde of enkel ongestempelde zegels is het meest aan te raden, daar een "gemengde" verzameling te onrustig werkt. Gestempelde (let vooral op mooie lichte hoekstempeling!) zegels zijn over het algemeen voordeliger, hoewel dat niet altijd opgaat.

Voor beginners zou ik aanraden zich allereerst een goed album aan te schaffen, met een 50 blanco bladen (Het "Zonnebloem" album is wel heel geschikt). Deze blancobladen zijn voorzien van vaaggedrukte ruitjes, waardoor de zegels naar eigen inzicht en smaak ingedeeld kunnen worden.

Verder een pincet met brede, platte uiteinden, een goede liefst rechthoekige loupe en een doosje gedomde en gevouwen plakkertjes. Voor de "blokken" zijn de fotohoekjes het beste. Ze zijn kant en klaar gegomd in de boekhandel te krijgen. Tenslotte een klein formaat insteekboekje om de nieuw aangeschafte zegels voorlopig in op te bergen.

Boven aan het albumblad is plaats voor de landsnaam. Persoonlijk omlijn ik elke zegel met rode inkt, als zat het in een lijstje. Het geeft meer werk, maar het resultaat is zeer voldoeninggevend. Zo'n keurig ingericht blad is een genot voor het oog.

Zorg er vooral voor de plakkertjes vlak onder de bovenrandtandjes van de zegel te hechten. Bij driehoekige zegels aan de linkerkant, zodat bij het omslaan der bladen geen zegels

door kreuken beschadigd worden.

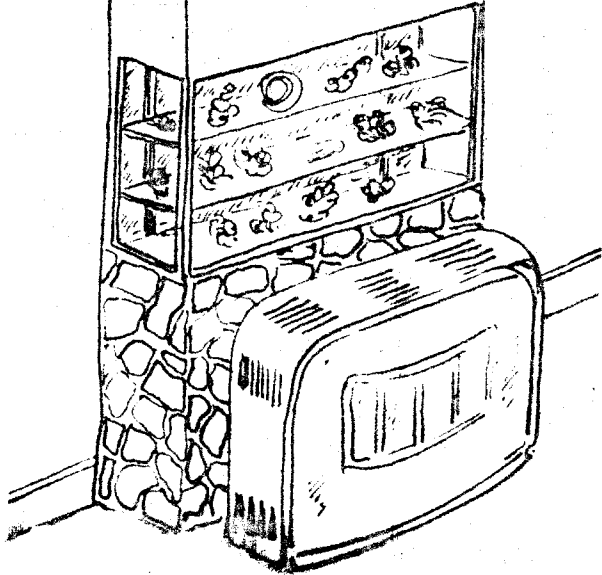
Over de techniek van het behoorlijk inplakken van zegels kan elke postzegelhandelaar inlichtingen geven. Mochten er nog vragen zijn, dan ben ik gaarne bereid er in een volgend artikel nader op in te gaan.

De verdere indeling van het album hangt geheel van ieders smaak en inzicht af. Alfabetisch volgens de landen en het jaar van uitgifte of volgens diersoort. Heel vaak komen in een bepaalde serie ook andere afbeeldingen dan die van schelpen en/of vissen voor. Voor velen is dat geen bezwaar; zij nemen deze zegels er eenvoudig niet bij, alhoewel zo'n incomplete serie haar waarde verliest en moeilijker weer van de hand gedaan kan worden. Daarom zou ik complete series aanraden.

E. Jansen - Morel.

* * *

Vitrineproblemen

Elke verzamelaar zit met het probleem van opberg- of expositiemogelijkheden. De doorsnee woning is van dusdanige afmetingen dat ruime expositiemogelijkheden niet of zelden mogelijk zijn. Men moet dus de collectie zo compact mogelijk wegbergen.

Wij kennen reeds verzamelaars, die bij nieuwe aanwinsten liever niet al te grote exemplaren hebben, omdat ze met de beschikbare ruimte moeten woekeren.

Nu is dat eigenlijk wel erg naar, want wie bezit juist niet graag mooie grote schelpen?

Een tweede klacht die we wel eens horen uiten is dat men het zo'n zonde vindt dat de gehele collectie aan het oog onttrokken is, wanneer hij in laden en dozen en kasten opgeborgen wordt.

Men wil 's avonds van het werk komend

graag van zijn mariene byouterien genieten door ze eens in de hand te nemen en er een visueel genot van te hebben.

Wij zouden daarom - tegemoetkomende aan dit alleszins begrijpelijke verlangen - elke verzamelaar in overweging willen geven: KIJK eens rond in Uw huis of niet op een of andere aantrekkelijke manier met wat geringe kosten en veel doe het zelf handigheid iets van een vitrine gebouwd kan worden.

Ik heb zelfs idee dat menig verzamelaar in onze werkgroep reeds een smaakvolle en in het interieur passende oplossing heeft gevonden. Anderen zitten mogelijk te springen om een goed idee. Zou het daarom niet leuk zijn, wanneer iedereen die op enigerlei wijze voor dit probleem een oplossing (k) heeft gevonden daarvan mededeling doet aan de redactie. Misschien kunt U een klein verklarend tekeningetje bij Uw schrijven voegen, dat afgebeeld kan worden in de Vita Marina.

Ik weet zeker dat menig lid U dankbaar zal zijn voor een goede tip.

Van mijn kant wil ik enkele suggesties doen en plaatsen noemen, die mogelijk (de vrouw des huizes moet er een beetje aan mee willen werken) geschikt gemaakt kunnen worden voor het bouwen van een vitrine, waarin vooral de grote soorten ondergebracht kunnen worden. Immers deze passen niet in de gebruikelijke lage laden en worden doorgaans maar op boekenkast, schoorsteen of elders geetaleerd. Deze methoden zijn vaak niet zo smaakvol, de schelpen liggen stoffig en krijgen 's avonds meestal niet die belichting, welke hun kleuren- en vormenpracht doen uitkomen.

Enkele mogelijkheden zijn: Een smalle, hoge vitrine rond de schoorsteen beginnend op de hoogte van de schoorsteenmantel.

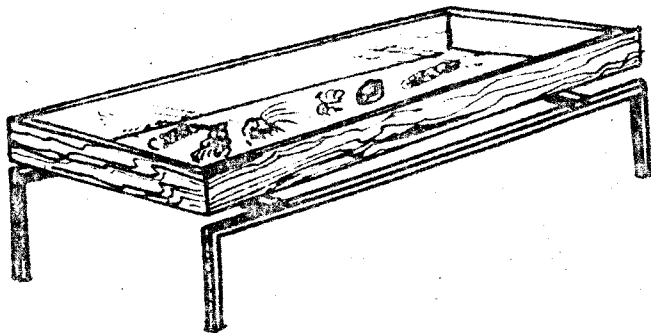
Een huiskamerkast, waaruit de deur verwijderd wordt. Verlichting er in en glas er voor. De ruimte tussen de suitedeuren. Vitrine haaks op de wand als "luchtige" scheidingswand. Deze oplossing speciaal voor grote kamers. Glazen kastjes (in vele vormen) van wandmeubels. Lange rechthoekige glazen vitrine op lage pootjes, die als lage salontafel dienst doet (zie tekening volgende pagina). Platte vitrines langs de wanden in een hall, wachtkamer e.d.

Ik meen dat er nog veel meer mogelijkheden zijn. Wie ontdekt ze eens of heeft ze

reeds ontdekt?

Van de hand van Mevrouw E.Jansen-Morel plaatsen wij onderstaand artikeltje. Zij geeft knutselaars een idee voor een kleine showvitrine, die voor een klein bedrag in elkaar te knutselen is. Hartelijk dank en wie volgt dit voorbeeld?

SCHELPENVITRINE

..... glazen vitrine op lage pootjes,
die als lage salontafel.....

Doe-het-zelvers, aan de slag!

Een vitrine in elkaar knutselen hoeft niet kostbaar te zijn. Ik heb er een gemaakt die bijzonder aardig is uitgevallen. Totale kosten $\pm f$ 10,-.

Benodigheden: vensterglas van ± 3 mm dikte, wat schroeven, steunlatjes, lampje met fitting en draad, grondverf en lakverf. Afmeting glas, in ons geval: 25 bij 77 cm., 4 stuks. Glas van 4 mm is iets duurder.

Bewerking: Een ieder heeft toch wel een boekenkastje, een buffet of dressoir of zo maar een oud kastje.

In mijn geval is het een boekenkastje met twee uitneembare glazen schuifdeurtjes.

Deze deuren eruit halen, de boeken een an-

dere plaats geven en de houten boekenplanken verwijderen, is het eerste werk. De ruimte, die aanvankelijk in drieën was verdeeld, wordt nu in vijf delen verdeeld door het aanbrengen van steunlatjes aan de linker- en rechterzijde. De onderste ruimte heb ik niet in tweeën gedeeld, met het oog op eventueel grote schelpen, die op de kastbodem komen te liggen.

Midden tegen de achterwand worden nu ook kleinere steuntjes geschroefd. Midden bovenaan wordt een gaatje geboord om de elektrische draad door te voeren, die achter de kast om naar een stopcontact leidt. Aan deze draad de fitting bevestigen. De fitting zodanig plaatsen, dat men niet in het licht kijkt. Het lampje hoeft maar klein te zijn: 15 - 25 Watt is voldoende.

Binnenwerks de breedte en lengte van de kast afmeten en bij de glashandelaar zoveel glazen "planken" als nodig zijn op maat laten snijden. De scherpe kanten en hoeken van de glasplaten met een slijpsteen en water mooi glad slijpen.

Dit is een secuur werkje. Bij de glashandelaar kost dit slijpen heel wat en dit geld kunnen wij beter zelf verdienen door dit werkje ook zelf te doen.

Bodem en binnenwanden van de kast worden nu eerst goed gestoft en gladgeschuurd, als dit nodig is. Grondverf aanbrengen, laten drogen en weer schuren. Wil men een mooi glad oppervlak krijgen dan is dit schuren noodzakelijk. Wederom grond-

verven en schuren. Tot slot het houtwerk schilderen in de gewenste kleur. In ons geval een zacht mat oudroze, door rode verf met geel te mengen. Zeegroen, teer lila of blauwgroen zijn ook prachtige kleuren om als achtergrond voor de schelpen te dienen. Zelf experimenteren met kleurmenging geeft verrassende resultaten. Als de lak goed droog is, het geheel met een natte doek goed afnemen, de glazen platen met spiritus blank poetsen en op hun plaats zetten.

De schelpen in hun nieuwe behuizing uitstallen. Voorlopig de deurtjes niet sluiten, tot de verflucht verdwenen is. Met gedroogd wier en andere zeeproducten de achtergrond verlevendigen.

En dan 's avonds alle kamerlampen uit en alleen de vitrineverlichting aan. Een bewonderend "ooh!" is de beste beloning voor al Uw sloven.

Opmerking: Voor het geval men geen kastjes of derg. met glazen deuren bezit, kan men de houten deurtjes door glasruiten vervangen.

Ook deze zomer brachten wij weer 14 dagen door in het Laboratoire Maritime te Dinard, waar wij - gezien de bezoeken van de laatste jaren - al tot de vaste bezoekers behoren. Meerdere franse biologen brengen ook een gedeelte van hun vacaties in dit laboratorium door en het is leuk weer bekende gezichten te ontmoeten.

De zomer 1963 is eigenlijk op te vatten geweest als een mild winterstaartje. Oh neen, vraagt U niet of onze vakantie verregend is. Dan stellen wij U snel gerust, door te zeggen dat we slechts tijdens de eerste excursie naar onze poeltjes te Pointe de Décollé een nat pak gehaald hebben. Maar dat was ook alles. Alle verdere excursies maakten wij zonder regenjas. Toegegeven dat de zon minder fel scheen dan vorige jaren, maar deelnemers van vorige jaren prezen zelfs de wat bewolkte zon, daarbij terugdenkend aan verbrande halzen en kuiten van weleer.

We hebben ons reusachtig vermaakt en zoals elk jaar weer genoten van de onbeschrijflijke pracht van de kust in zijn totaliteit en van de onvolprezen rockpools in het bijzonder.

Ik bespaar U onze culinaire genoegens beleefd aan franse wijn, vers stokbrood en gekookte Maja squinado (de grote spinkrab) met mayonnaise. Ik wil U als dagboekflarden enkele biologische bijzonderheden van onze vangreis vertellen.

In de eerste plaats dan maar de gevolgen van de strenge winter.

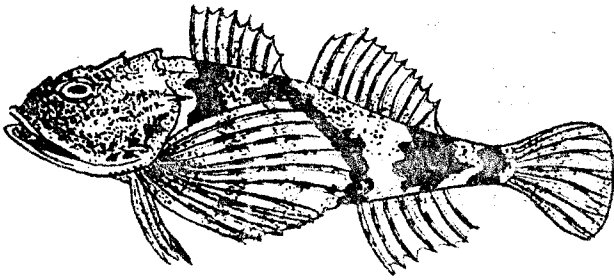
Was het vorige jaren normaal dat we tijdens de vangtochten meerdere keren een Achtarm-Octopus vulgaris ontmoetten, dit jaar hebben wy geen Octopus gezien. Ook in het publieke aquarium van het instituut was zelfs geen Octopus aanwezig. Deze dieren vormen altijd een grote aantrekkingskracht voor het publiek. Op zichzelf was het gemis van de Octopus in zijn hol niet zo erg groot voor ons, omdat we hem zelden naar Holland transporteren. In de eerste plaats vraagt een Octopus een eigen bun en thuis een eigen aquarium. In dezelfde bun waarin we één Octopus vervoeren kunnen we doorgaans wel 10 - 20 Lipvissen (*Labrus spec.*) naar Holland overbrengen. Dit was zeker ook dit jaar het plan, ware het niet dat al onze pogingen om *Labrus* te vangen op niets zijn uitgelopen. De personeelsleden van het laboratorium hadden ons al ingelicht over het ontbreken van bepaalde zeedieren, maar eigenwijs als de Hollanders zijn, wilden we toch onze mooie kans van vorig jaar nog eens beproeven. Toen werd namelijk met medewerking van het instituut in de baai gevist met een groot net een zgn. zegen. Dit is een net dat enigszins het karakter heeft van een haringnet, tenminste wat de stand van het net in het water betreft. De bovenrand van het ongeveer 30 meter lange en 3-4 meter hoge net is voorzien van kurken en de onderrand is verzwaard met stukjes lood. Het komt dus als een wand in het water te staan. Aan de uiteinden zijn trektouwen bevestigd. Twee touwen blijven op de kant, terwijl een bootje met het net aan boord een halve cirkel gaat beschrijven, daarbij geleidelijk het net over boord zettend. Tenslotte vaart men met de twee andere trektouwen naar de wal. Daarna is het trekken geblazen. De omvang van het net wordt steeds kleiner en tenslotte wordt het als een soort zak naar de wal getrokken. De vangsten hiermee waren enorm. Veel lipvissen in verschillende soorten, tienarmige- en pijlinktvissen, zeer veel *Mai squinade*krabben, kortom te veel vis en krabben om te pakken.

Ook dit jaar togen we er overdag en zelfs 's nachts met dit net er op uit, maar stellig moeten de *Labrus*soorten zuidelijker in warmer water hun bruiloft gevierd hebben. Niet één *Labrus* werd verschalkt. Dit was een zekere tegenvaller omdat Lipvissen zulke ideale aquariumvissen zijn. Het zijn hoogzwemmers, die wel is waar van tijd tot tijd op hun zij tegen de rotsen gaan liggen, maar toch een prachtige verlevendiging in de hogere regionen van het aquarium brengen.

Dit keer moesten we het dus zonder *Labrus* stellen. Dit gemis werd weer goed gemaakt door een flinke vangst van Zeestekelbaarzen (*Spinachia spinachia*), die bij tientallen het zeegrasveld bevolkten.

Opvallend veel zeedonderpadden bleken ook in de baai van Dinard aanwezig te zijn. De

soort die hier voorkomt is *Cottus bubalis*. Deze lijkt heel veel op onze inlandse

Cottus bubalis

Cottus scorpio, maar is vooral bij de jonge exemplaren kleurrijker. Deze jonge dieren hebben een prachtige groene buik. Massaal kwamen ze voor in de afmeting van een 5 - 7 cm. Kennelijk hebben deze twee soorten niets geleden van de strenge winter. Wat de oorzaak daarvan is, zou ik niet direct kunnen zeggen. Zijn zij naar dieper water getrokken en hebben zo de koude wat kunnen ontvluchten. Dit moet zeker het geval geweest zijn met de Zeestekelbaarsjes, want de zeegrasvelden in de baai hadden volgens de directeur het aanzien van poolvelden gehad.

Hoe dan ook *Cottus* en *Spinachia* waren weer als van ouds present. Dit kon ook gezegd worden van de Zeenaalden, waaraan de zeegrasvelden altijd zo rijk zijn. De Trompetzeenaald, de Adderzeenaald, de Grote Zeenaald, de Kleine zeenaald en *Nerophis lumbriciformis*.

Volgens berichten van het personeel moest het bestand aan Tienarmige inktvissen ook sterk achteruit gegaan zijn. De toekomst ziet er echter wel weer hoopvol uit, want aan het zeegras troffen we vele eierkapsels van de Tienarmige inktvissen aan. In het laboratorium kwamen vele eieren uit en zwommen de jonge inktvisjes door de aquaria.

(wordt vervolgd)

====

ONDERWATER KIJKEN EN GELIJK EEN KAARTJE NAAR HUIS STUREN.....

Tijdens een recent verblijf in Nassau (Bahamas) heb ik, naar aanleiding van de publicatie in het Maartnummer van Vita Marina de Heer John Ernest Williamson opgezocht, in de hoop zijn poststation "Seafloor Bahamas" te kunnen bekijken.

Williamson is een gezellige oude heer van over de tachtig, die mij, helaas, vertelde, dat de observatiekamer die hij onderwater had, na de laatste oorlog niet meer in gebruik is geweest, en ergens opgeslagen is. De desbetreffende postzegel van 4 d. wordt sinds die tijd niet meer verkocht. Wél schijnt de zegel particulier nog af en toe te worden verhandeld voor een bedrag van omstreeks £ 1/-/- per stuk, en op de Bahamas circuleert het verhaal van een bepaalde meneer, die in een brandkast, waarvan hij de lettercombinatie "vergeten" heeft, nog vele blokken van deze postzegel heeft. Hij schijnt voorlopig nog geen ernstige plannen te hebben, de brandkast door een expert te laten openen.

Half augustus 1964 hoop Mr. Williamson het 25-jarig bestaan van zijn zgn. "Photosphere", waarin het postkantoor gevestigd was, te herdenken. Hij heeft plannen, die reeds gedeeltelijk schijnen te zijn uitgevoerd, om een nieuwe, en grotere "photosphere" te bouwen, waarin dan event. weer een postkantoor zal worden ondergebracht. Overigens is de officiële toestemming daartoe nog niet verstrekt, want het vroegere onderwater postkantoor heeft de posterijen op de Bahamas, door de overweldigende belangstelling van philatelisten, heel wat hoofdbrekens bezorgd.

Omstreeks 1937/38 is het boek van Williamson "20 Years under the Sea", naar hij zegt in Nederland gepubliceerd.

Ik hoop dat Mr. Williamson de ingebruikneming van zijn 2e "photosphere" zal mogen beleven!

R.v.d.Velde.

====

Deze krab, die wij doorgaans alleen te zien krijgen, wanneer opvarenden van trawlers hem tijdens de vangsten uit de netten halen met als doel hem tot een soort souvenir te maken. Dit gebeurt dan door het dier zo goed mogelijk te prepareren - hetgeen bij de vissers neerkomt op het verwijderen van de ingewanden en het opstoppen van de lege ruimten met tabak. Aldus geprepareerd en gedroogd krijgt hij dan ergens een plaatsje aan de muur. Wie echter een Augustinuskrab meer volgens de regelen der kunst wil prepareren moet de vissers vragen het dier vers mee te brengen en er dus aan boord niets mee te doen.

U kunt een verwante soort en wel Paralithodes camchatica ook elders tegenkomen, maar dan in een min of meer vreemde en weinig biologische omgeving. Ik bedoel hier de blikjes krab, die o.a. in de Bijenkorf als Chatka in de handel gebracht worden. Deze krabben worden heel veel ingeblikt aan boord van grote Russische fabrieksschepen, die de krabben aangevoerd krijgen van een aantal jagers, die ze vangen. Hierover verder meer.

Lithodes maia behoort tot de familie van de Steenkrabben - Lithodidae. In het engels worden zij stone crabs genoemd. Het zijn geen echte krabben in de zin van de systematiek, maar worden met Heremietkreeften - Paguriae gerekend tot de superfamilie Paguridea. Hierbij gevoegd de Galatheididae en de Porcellanidae - waartoe ook onze Porceleinkrabbetjes behoren - vormen deze families met elkaar het Tribus ANOMURA. Dit is dus een groep die dieren met uiteenlopende habitus herbergt. Het achterlijf b.v. is nogal uiteenlopend van bouw. De Heremietkreeft heeft een week achterlijf dat getordeerd is, de Galathea een achterlijf dat veel lijkt op dat van de kreeft. Bij de Porceleinkrabbetjes is het zoals bij de echte krabben onder tegen het buikschild geslagen. Bij Lithodes maia heeft het vrouwtje een asymmetrisch gebouwd achterlijfschild, terwijl het mannetje een symmetrisch opgebouwd schild heeft.

Wie de Lithodes maja oppervlakkig bekijkt meent te doen te hebben met een krab, die naast een paar schaarpoten, slechts over 3 paar looppoten beschikt. Dit in tegenstelling met de Strandkrab - Carcinus maenas - b.v. die 4 paar looppoten bezit naast 1 paar schaarpoten.

Opgevouwen in de kieuwkamer treffen we het 5e paar poten aan dat veel kleiner is dan de overige en enigszins een rudimentair karakter draagt. Dit is ook het geval bij de Porceleinkrabbetjes. Dit 5e paar draagt heel kleine scharen.

In het nederlands wordt de krab ook wel Duivelskrab genoemd (Houttuyn 1769). Het rugschild is hartvormig met een duidelijk uitstekend rostrum, dat in gevorkt eind uitloopt. Vlak voor de ogen draagt het rostrum nog een paar stevige stekels. Men zou echter eenvoudiger klaar komen door te zeggen, waar de Augustinuskrab niet gestekeld is. Hem oppakken, zonder dat men zich prikt is niet eens erg eenvoudig. Veel vijanden zal deze soort dan ook niet hebben. Langs de rand van het rugschild staan grote afstaande doorns en ook op het hobbelige rugschild zijn doorns aanwezig.

De ogen, die natuurlijk op steeltjes geplaatst zijn, staan links en rechts van het rostrum en zijn vrij klein.

Van de scharen is meestal de rechter schaar het krachtigst ontwikkeld, maar dit hoeft geen regel te zijn. Alle pootleden dragen weer stekels. De vingers van de scharen zijn stomp, eindigend in een zwart uiteinde. Het grijpvlak van de scharen bezit drie stompe tanden. De kleine rudiem

De kleine rudimentair aandoende pootjes hebben geen doorns maar wel dragen ze veel lange haren. Normaal bestaat een achterlijf uit een aantal kalkachtige platen, verbonden door chitine-huid, die de platen onderling beweeglijk maakt.

Bij de Augustinuskrab zijn van de segmenten slechts verkalkte platen over, die nogal ver van elkaar liggen, maar door een leerachtig vlies onderling verbinding hebben.

In het volgend nummer worden een aantal tekeningen geplaatst.

(wordt vervolgd)

Bob Entrop.